

es saia

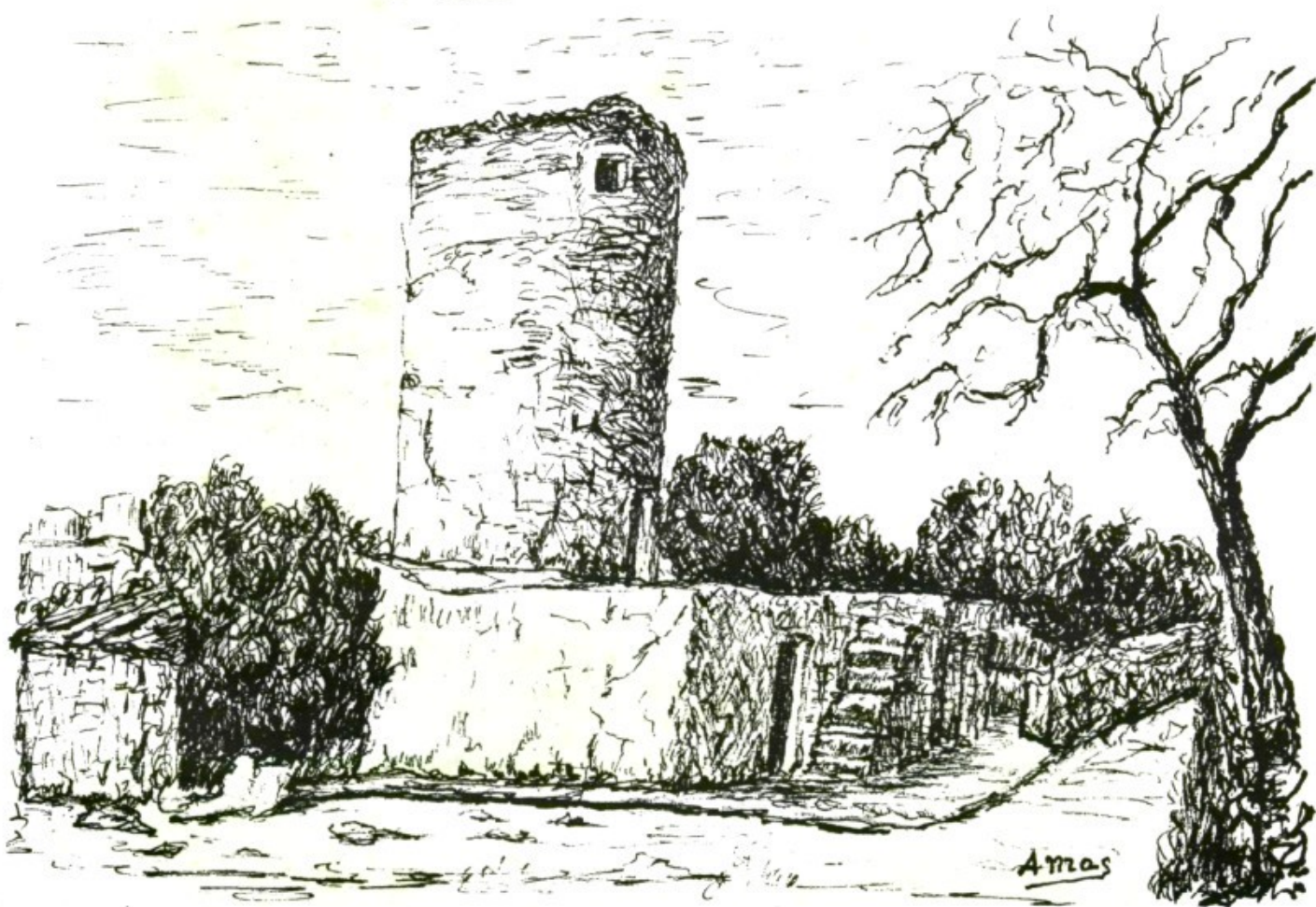
PREMSA
COMUNITAT

D'ALGAIDA

nº 26

Febrer de 1.983

preu: 60 pts.

MOLÍ D'EN MULET (O D'EN FALCONER)

Dibuix d'Antoni Mas Martí

Per cert que a l'autor d'aquest dibuix -padrí del nostre director En Delfí- el seu cor li ha donat fa uns pocs dies un "susto" del qual, afortunadament, s'està recuperant. Li desitjам una milloria ràpida i completa.

Editorial

Pensam que tots els lectors que han seguit la línia editorial d'ES SAIG durant els dos anys llargs de vida que duim han pogut comprovar que és clara, explícita, íntegra i sense embuts: hem procurat sempre treballar per arribar a un clima de convivència i evitar bregues i enfrontaments. Estam en contra de qualsevol provocació, vengui d'on vengui, i convençuts que aquesta convivència pacífica i en llibertat és possible. Pobres de tots noltros si perdem aquesta convicció!

Hi ha moments i situacions en què es produeix una confrontació i, per tant, és fàcil perdre la compostura i caure en bregues que no són més que una degeneració d'aquest enfrontament que, ben plantejat, pot esser positiu i enriquidor. Un d'aquests moments és, sens dubte, el d'unes eleccions municipals que ben prest viurem. Manquen encara uns mesos, però no serà de més començar a reflexionar sobre un tema, al nostre veure, de tanta transcendència i tan delicat.

Aquesta reflexió que avui només volem proposar va dirigida a dos grups que davant les eleccions tenen una actitud i uns interessos ben diferenciats, però no contraposats: candidats i electors.

A les candidatures que es presentin -a hores d'ara ignorem quines i quantes seran- podem i tenim obligació de demanar-los que juguin net, que les eleccions siguin una confrontació d'idees, de projectes, de propostes d'acció; que no caiguin en l'atac personal i en la difamació baix mà. Es necessària, bona i formativa la discussió, hi ha d'haver lluita política, però sense degradar-se, mantenint en tot moment l'educació i sense perdre el respecte a l'adversari. Desitjam que els candidats juguin fort, que posin tots els medis al seu abast en defensa de les seves conviccions, sempre que aquests medis siguin nets i legítims.

Els electors també hi tenim molt que dir en aquest negoci. Tenim dret a exigir aquesta consideració mútua a què ens referim. Si amb la nostra actitud demostram una voluntat decidida de no acceptar les baralles personals i de rebutjar-les, obligarem els candidats a que adoptin el to i el nivell de discussió que volem. Pensem que tenim la darrera paraula i som els qui, amb el nostre vot, hem de donar la nostra confiança a uns o als altres.

Potser ens arribem a fer pesats, però ja vos advertim que segurament tornarem a repicar sobre aquest tema. I és que, per tots noltros, és prou important per insistir-hi. Són moltes de coses les que estan en joc, però, sobretot, la bona convivència entre tots els algaidins.

No ho perdem de vista!

RECOLLIDA DE FEMS

Dia 21 de gener es va reunir la junta de la Mancomunitat del Pla de Mallorca i, entre d'altres, es varen tractar els següents punts:

-Adjudicació de la Contractació de residus sòlids dels pobles de la Mancomunitat.

Es varen presentar a l'acte de licitació 7 pliques, de les quals només 4 reunien els requisits exigits:

- Miquel Alcina Nebot (Capdepera) per 18.130.425 pts.
- Matias Arrom Bibiloni (Binissalem) . per 22.430.840 pts.
- Ingenieria Urbana, S.A. per 13.735.036 pts.
- Gelabert per 14.102.300 pts.

Es va decidir adjudicar el servei a Ingenieria Urbana S.A.

-Inauguració del Servei de recollida de fems.

La premissió era que el servei s'inauguràs dia 1 de febrer sempre i quan els dos camions adquirits per la Mancomunitat haguessin arribat de Barcelona abans de dia 30 de gener.

Amb la inauguració del servei comença la recollida que en principi serà tres dies a la setmana; a Algaida, Pina i Randa la recollida seria els dimarts, dijous i dissabtes; el camion passaria el vespre, a partir de les nou. De totes maneres, hi pot haver modificacions perquè el servei inicialment serà un poc provisional i es podran fer les rectificacions que l'experiència aconselli. Es repartiran uns fulls informatius explicant el funcionament del servei, cost, obligacions dels usuaris, etc.

NORMES SUBSIDIARIES

Dia 3 de febrer acaba el plaç per presentar al·legacions a les Normes Subsidiàries.

El procediment, una vegada acabat aquest termini, és el següent:

- Estudi i resolució de les al·legacions per part de l'equip reductor.
- Estudi i resolució de les al·legacions per l'Ajuntament.
- Aprovació provisional, en el seu cas, per l'Ajuntament.
- Aprovació definitiva per la Comissió Provincial d'Urbanisme.

De la Sessió Plenària extraordinària del passat dia 27 destacam els següents acords:

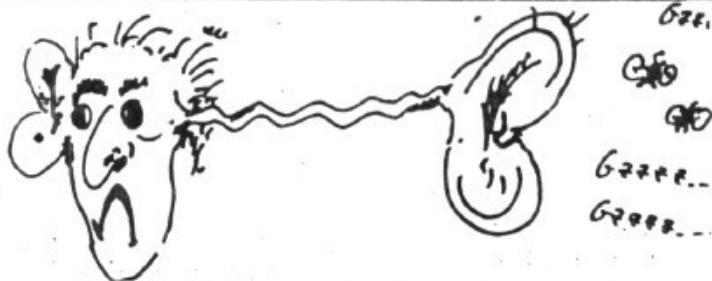
-Sol·licitar del Consell Insular una subvenció per construir uns vestuaris a Ses Escoles amb càrrec al Pla d'Instal·lacions Esportives de 1983. La subvenció demanada és del 80%.

-Facultar al Batle per firmar l'escriptura pública de l'adquisició de dues quarterades de terra a Pina destinades a la construcció d'un camp de futbol. El preu és d'un milió de pesetes. L'adquisició està subjecta a una sèrie de condicions que seria llarg enumerar.

-Sol·licitar cooperació tècnica del Consell per la redacció d'uns projectes de pavimentació asfàltica d'uns quants de camins (Son Perot, Son Romaguera, Son Gat).

-Informar favorablement la sol·licitud de D. Antoni Amengual Frau demanant el nomenament de secretari interí.

m'han dit que diuen

I que trobau que ho hem de dir tot lo que hem sentit aquests dies de ses eleccions municipals? Realment no hem sentit moltes coses, perquè pareix que sa gent està darrera sa roca, a veure venir, i així van passant dies i dies i ningú concreta res. A un sopar de cossiers sortiren una sèrie de noms, però dos dies més tard sa llista des partit que havia sortit allà, era totalment diferent. Això mateix va passar a un: li diuen com a certa una llista d'AP, li diu una persona que hi està aficada (sembla), i l'endemà n'hi diuen una altra totalment distinta, des mateix partit. Lo mateix passa amb es partit des govern. Això és una tàctica de despiste, evidentment, però no tendrem més remei que concretar aviat, si hem de trial l'Ajuntament dins es mes de maig.

Una cosa certa, de ses municipals, és que molts dels qui ara hi són no hi seran a s'altre Ajuntament; quasi tots perquè els hi haurà bastat, i bé, però qualcú serà perquè no el voldran a cap llista.

Ara que hi som, en parlarem un poc més. N'hi hagué un que va veure dos empleats que miraven contadors d'aigua, cosa normal, si aquesta és sa seva feina, però aquest (que deu tenir aigua) va demanar a veure si havien dit que mirarien els contadors cada dos mesos, o dos pics cada any (sa darrera lectura va esser en s'estiu).

Si aquí hem de dir ses coses que sentim pes poble, no tenim més remei que parlar de pintors, perque se n'ha parlat, i molt; i lo trist és que encara n'haurem de parlar més. Enguany, per Sant Honorat, n'hi va haver d'exposició i no va esser només sa des Molí d'En Xina, d'En Víctor Andreu. Un comentava que sembla que pintar per ses parets és propi de països i llocs "civilitzats", i ara mos ha pegat a ferir, a Algaida, aquesta "cultura", perque ja començaren per Sant Jaume, i si a cada Patró des poble han de pintar, aviat no quedaran parets. Sa no acceptació d'aquests fets ha estat general; ara bé, també hem sentit comentaris de si es càstig serà superior al pecat amb massa diferència...

Perque lo més fotut és que es problema que motivà ses pintades segueix igual, o pitjor, que abans; no hem vist ni sentit cap aclariment a una sèrie de preguntes que es mes passat ja es feia aquí. Tan difícil és anar a veure una d'aquestes fàbriques, que n'hi ha a Mallorca, i veure directament com funcionen, i llavors exposar-ho al poble?

Sa Plaça i es carrer de Sant Joan estan en l'aire. Sa gent de per allà està apurada per sa renou, sa pols i ses molèsties. Sa majoria troba que això durarà molt, i que podrien haver llevat es bagatge que fan ja fa dies. Si qualche dia -i això arribarà- hem d'obrir síquies per posar alcantarillat, ja sabrem lo que és bo. Per altra part, un que viu an es carrer de la Unió també estava ben empipat per culpa des trànsit.

Per mi val més parlar un poc de ses festes passades, de Sant Honorat. Un que era a l'església va trobar a faltar aquells sermons en què es parlava del Sant, vida i miracles, i res més; trobava que parlar tant del nostre poble, llengua, cultura, solidaritat, germanor, ... era com que "fer política". Bé, va dir un altre, n'hi ha que trobam que "fer política" és silenciar tot això. Per paga, va dir un altre, En Toni, rector, va convidar una gent... (Aquí posau els adjectius que volau: socialistes, revolucionaris, labiosos...).

M'han dit... (acabament)

N'hi ha que diuen que a Algaida no hi ha res mai, i llavors, quan mos hi posam, ja ho veis: dues conferències es mateix dia i a sa mateixa hora. A sa d'En Jaume Santandreu hi havia una quarentena de persones i a sa d'educació una trentena. Aquesta gent reunida a una xerrada hagués estat una multitud, però així no feia llarg a cap des dos llocs. Menos mal que es dos concerts es feren a dies distints. Per cert que en sentírem un que va trobar a faltar als dos concerts, però sobretot a sa coral, a gent de sa Banda: sembla que aquesta gent aficionada a sa música no ha de deixar passar els pocs actes musicals des poble sense anar-hi.

I passant de ses conferències a ses torrades, es mateix vespre hi hagué un fogueró a sa Plaça, un a ses pipes, i una torrada a Ca's Padrins, a part els foguerons de restaurants. Aquests actes es veren més concorreguts: ja se sap, en parlar de menjar...

En sentírem un, a sa Plaça, que deia que hi havia hagut un atemptat contra en Biel Majoral: el miràrem astirats. Si, va dir, l'han enviat en representació des Consell a entregar els premis als fumadors de pipa, ell que no pot veure es fum d'un troç enfora...

A Pina no volen quedar darrera: es fogueró va esser més gros que es d'Algaida. I, sobretot, de lo que estan orgullosos és de com quedarà sa font. Un pinero trobava que era massa i tot, perque hi volen sembrar arbres i "céspedes", i llavors els algaidins trobaran que hem fet llarg. A una rotllada de pineros també sentírem comentaris des camp de futbol: a veure què el faran, quan el tenguin, si no hi ha jugadors. Lo que dèiem: carretera ampla, camp de futbol, una font preciosa, Associació de Veïnats,... Mos varen dir que un pinero havia anat a Ariany, a veure sa festa de s'independència.

Un que sol anar a qualque sopar de caçadors deia s'altre dia que hi ha una guarda d'ovelles que cada any, en aquest temps, està fotuda i es moren un parell de xots, o al manco estan fotuts: és sa d'es "ros", que es xot que promet a sa directiva, cada any s'aprima i va dolent, l'ha de medicar, i llavors n'hi ha que li troben gust de penicilina. Però -diu es "ros"- el se mengen...

Un Sord

Origen de la Quarterada

La mida superficial més emprada a Mallorca és la quarterada que consta de 7.103 m². Cada quarterada té quatre quartons i el quartó es divideix en quatre horts o cent destres.

Tot això és cosa sabuda. Però potser no coneguem l'origen d'aquesta mida. Ve-t'ho aquí:

Quan el rei En Jaume va haver conquistat Mallorca, va repartir la terra entre els seus acompanyants i col·laboradors i es varen haver de canar molts de trossos. El primer canador va esser un tal Pere d'Osca, que duia una corda d'una mida equivalent a 40 brases del Rei. La quarterada era la quantitat de terra quadrada que tenia quatre

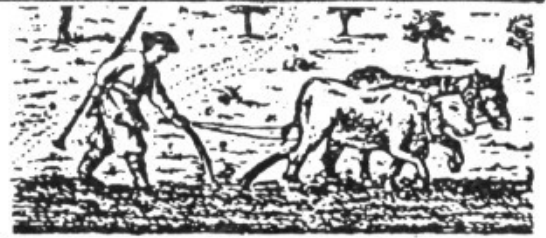
costats iguals de quaranta brases d'aquestes, és a dir, 84'28 metres de cada costat.

Sembla que el Rei En Jaume era un home molt corpulent perquè les seves 40 brases eren equivalents a 44 d'una persona diguem-ne normal. Si treis comptes veureu que cada braçada era aproximadament de 2'10 metres.

Per dividir les terres regnins de Ciutat, en Pere d'Osca, acompanyat d'homes bons, emprava una corda de 20 brases i la superfície quadrada que resultava era el quartó.

La jovada era una mida equivalent a 16 quarterades, és a dir, 2.935.512'5 palms quadrats.

SOLCAR.

I QUÈ PUC FER?

Segur que més d'un dia -davant tantes coses que veim i coneixem- ens feim tots aquesta pregunta sabent que sols un silenci trist i negatiu serà la resposta. Resposta silenciosa que ens col·loca al costat de tants homes i dones que no tenen gens de poder per conèixer els fils que dirigeixen el que els hi passa, gens de poder per canviar realment la seva situació, gens de poder per decidir si convé o no convé.

Què podem fer si hi ha tants de satèl·lits /naus espacials que ens vigilen, que ens apunten amb les seves armes mortíferes i que ens poden caure damunt el cap qualsevol dia? Què podem fer si es fan lleis, decrets, estatuts, normes, drets canònics sense entendre quasi res? Què podem fer davant unes eleccions que s'acosten i que, sí, una gent prepara estratègies ben amagades i que es presentaran com a salvadors (amagats?) de tots nosaltres? Què podem fer davant una fàbrica que la presenten com un bé per al poble i encara no hem tengut una informació i explicació convincents?

No és que avui estigui més pessimista que altres dies o que la lluna tombi al minvants; senzillament és dir-vos que jo -com la majoria de tots vosaltres- també aixec la pregunta, i la resposta és un silenci carregat d'impotència i de ràbia i d'empta per -encara que sigui en petites passes- anar canviant i, sí, fer qualque cosa.

MIRAU AMB QUI NO VAIG.

Ja sé que el poble -el seu seny experimentat- va fer sentència de coneixença i que nosaltres aprenguérem en la llengua castellana: "Dime con quién andas y te diré quién eres".

Malgrat la saviesa antiga, jo us diria la dita a l'enrevés, just al contrari: Si em voleu conèixer, no us fixeu tant amb qui vaig, sinó amb qui **NO** vaig.

Si voleu canar la meva personalitat, si voleu mesurar la meva humanitat, si voleu

aglapir la meva simpatia, si voleu abastar la meva amistat, si voleu conrar la meva intimitat, si voleu conèixer la meva tendresa, mirau bé amb qui no vaig, amb qui no faig dues passes de carrer, amb qui no enfil cap caminó, amb qui no bec ni un cafè, amb qui no enfil ni dues paraules educades, amb qui no combreg una estreta de mans,...

Així, sí, sabreu un poc més qui som i com tenc set de bondat, d'honradesa, de veritat, de justícia, de llibertat, de tendresa, de joc, de companyia... Sense que el color, el sexe, el càrrec, el lloc, la casa, el vestit, l'edat, la feina, la fe, la política... siguin el més important.

I, darrera confidència, si així em coneixeu un poc més, sapigheu que jo també em fix -per conèixer-vos- amb qui **NO** anau.

AQUESTA PETITA ESGLÉSIA!

Potset sia per l'experiència d'aquests darrers anys en què no tenc massa temps per distreure-me amb l'església gran, però us he de confessar que de cada dia més em convenç que el meu creure i la meva esperança -amb tots els interrogants, equivocacions i dubtes que hi conviuen- sols arrelen i bateguen en l'amor que puc arribar a trobar i a donar amb la gent que me trob.

Sols des dels noms concrets, des de les fesomies de cares conegudes, des dels llinatges oficials i els malnoms estimats, des del que feim i coneixem, des de les famílies que aixecam, des d'aquesta **VIDA** que vivim... així, sí, puc dir amb altres/tots vosaltres:

"CREC en aquesta PETITA ESGLÉSIA d'homes i dones, al·lots i joves, nins i grans que intentam cada dia viure i estimar i cercar un demà millor com ho féu en aquell temps Jesús de Natzaret i, després d'ell, tants homes i dones arreu del món, com també nosaltres aquí, a Algaida, esser una petita església en aquesta terra".

Toni Garau

LES ELECCIONS MUNICIPALS I ELS PARTITS

Les eleccions municipals ja s'acosten. Tots els partits polítics ja tenen les màquines en marxa perquè el dia que es convoquin oficialment les eleccions no els trobi amb el motor fred. Tots volen sortir ràpidament de la meta, sense perdre roda cap moment, per així poder participar a l'esprint final amb possibilitats de guanyar.

A nivell de les nostres illes, els partits tenen primordialment la mirada cap a un objectiu: les eleccions autonòmiques, és a dir, poder aconseguir el govern del Consell General Interinsular; la raó política és ben clara, el Consell s'esdevé l'organisme de màxim poder polític de la nostra nacionalitat. Qui domina el Consell té les claus del bon funcionament de la majoria dels ajuntaments, o al manco fins ara ha estat així. El govern d'UCD ha fet parts i quarts a l'hora de repartir subvencions al diferents municipis.

Aquest objectiu tan desitjat fa que no hi puguin haver acords entre les forces polítiques que es presenten als ajuntaments dels pobles i, també, que els partits no s'hi mirin gaire amb les persones que posen a les seves llistes, perquè el que realment importa és presentar llista i aconseguir vots pel Consell. Com podeu suposar, aquest joc és molt perillós pels interessos d'un poble, ja que moltes vegades dins les llistes electorals, més que persones convençudes de l'ideal que defensen, ens hi trobam "escaladors" que intenten col·locar-se per guanyar doblers (això als pobles o ciutats riques) o bé per figurera rabiosa i que no els importa gens canviar de partit a cada elecció per tal d'aconseguir els seus objectius. Aquest fenomen normalment sols succeeix als partits grossos.

La UCD ha pagat molt car el fet abans esmentat, ha estat la seva destrucció.

El PSOE i AP en aquests moments són el millor plat dolç pels llépols. Les mosques sempre cerquen els pastissos més dolços. Aquest fet el podem comprovar perfectament a les properes eleccions municipals i autonòmiques; veurem com gent que tota la vida ha estat feixista i de "cara al sol" diari ara serà la més democràtica del món, cercant vots per AP, així com també veurem que gent coneguda d'UCD ara cercarà vots pel PSOE o per AP.

Els partits grossos volen presentar-se a tots els pobles de les Illes, sense preocupar-los gaire si aquesta mesura significa la pèrdua de la majoria per part de l'opció política que actualment està governant a cada ajuntament, tant si és d'esquerres com si és de dretes; el que els interessa és guanyar vots pel Consell. No practiquen el que prediquen als seus mitings: la unió de l'esquerra o de la dreta. Són clarament partidaris del bipartidisme, però que sigui amb les seves sigles i ja ho han posat de manifest amb l'intent de canviar la llei electoral, barrant del mapa amb un cop de decret totes les forces polítiques que els molesten per aconseguir els seus objectius.

A Algaida pareix ésser que es presentaran de 5 a 6 llistes. Segurament hi haurà llistes de AP, UCD, UM, PSM, PSOE i una d'independents per Pina; com podem observar, el ventall serà molt ample; el que no voti perquè no hi ha cap llista que li agradi, demostrarà que és molt triat. Hi ha partits que cerquen com a "lo-cos" homes per omplir els onze noms reglamentaris i preceptius per una llista. Dificultats n'hi ha moltes i persones preparades políticament n'hi ha poques que vulguin tornar a jugar.

Esperem i veurem com acaba tot: segurament l'espectacle serà per llogar-hi cadiretes.

FESTES DE SANT HONORAT. 83

Tenim moltes fotografies de les passades Festes de Sant Honorat. Vos ne mostrem unes quantes.

En Bernat Alemany i els concelebrants a la missa de festa.

Un moment de la presentació del llibre d'En Jaume Santandreu.

Es fogueró: ximbombades.

L'oferta: sa dama amb dos dels cossiers.

El fogueró de Sant Antoni es va encendre, com és costum, el vespre abans. No hi va faltar la torrada de botifarrons i llangonisses i, a més, va estar ben animat pels ximbombers que s'hi pegaren amb temps per fabricar les ximbombes per aquesta vetlada. Com ha passat altres anys, poc hi va faltar perquè no se fes el fogueró; abans eren els joves, es quintos, que traginaven les soques per fer-lo, però els darrers anys no se n'han cuidat i enguany podem dir que qui ha duit més mena i l'ha organitzat ha estat l'amo en Tomeu Escolà; també hi va posar el tractor En Miquel Nyam, i En Pere Josep Corró hi va dur l'arena. Va ésser un èxit complet i quedau convidats per l'any qui ve.

Lo que no hi va haver foren ses beneïdes; i és una llàstima que es perdin aquestes tradicions i enguany la cosa anava bé si tenim en compte que el dia abans era diumenge.

COMENTARI: Continuen a bon ritme les obres d'adecentament de Sa Font, els jardins estan a punt per sembrar-hi, s'han fet els "bordillos" i se fa feina a l'escala que serà una de les devallades a sa Font.

A propòsit d'aquestes obres hem de recollir a aquesta plana una sèrie d'inquietuds i comentaris que mos han fet un grup de pineros i que, com diguérem en el número passat, creim que és la nostra obligació exposar.

Aquestes persones, si bé consideren que les obres que se fan a sa Font eren necessàries perquè estava abandonada i era un niu de brutor, opinen no obstant que, per fer això, no era necessari realitzar unes obres de tanta envergadura ni tan costoses, ja que la part del pressupost per invertir a Pina els anys 1.982 i 1.983 pràcticament se gasta tota a sa Font. Aquests no dubten que, una vegada acabades les obres, quedaran molt bé i se podran treure el capell en veure-ho; ara bé, lo que diuen és que en aquests moments de crisi econòmica i amb el pressupost que té Pina (2.200.000 pts per 1.983) no estam per voler bufar tant; a més consideren que hi ha una obra molt més necessària que fer jardins i floritures i és la de construir un local social pel poble. L'opinió d'aquestes persones és que lo que té prioritat i és més urgent per Pina és tenir un lloc on s'hi puguin fer les reunions, s'hi pugui donar una conferència, s'hi pugui fer una obra de teatre; tot això ara se fa a ca ses monges, que mos deixen el seu convent; però els arbitris i contribucions ara es paguen a un cafè.

Saben que construir un local és costós, que és una obra d'envergadura per Pina, que hi ha el problema de trobar un trast; però, amb aquests inconvenients i tot, consideren que és una cosa de primera necessitat i que, per tant, aquests problemes s'haurien d'haver enfrontat amb decisió i valentia i, en lloc de gastar tant a sa Font, dedicar tots els esforços i destinar el màxim de doblers al local social. Per altra part, creim que la col.laboració dels pineros hauria estat total per aquesta obra.

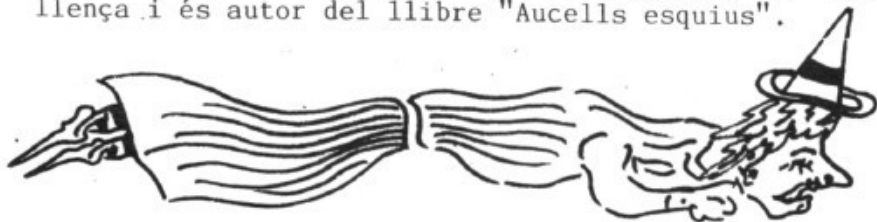
Amb això només recollim l'opinió d'un grup de pineros que, per lo que pareix, és més nombrós de lo que molts pensen i que, per tant, representa un corrent d'opinió que s'ha de tenir en compte a l'hora de prendre segons quins tipus de decisions per part del nostre representant al Consistori d'Algaida.

Aquest comentari lo que pretén no és criticar per criticar l'actuació pública, sinó donar a conèixer el parer d'uns pineros a tot el poble i al nostre representant; en una paraula, es tracta d'informar d'una manera objectiva i imparcial de lo que pensa un grup de pineros, sigui més o manco nombrós.

Dia 16 de gener moria víctima d'un fatal accident a Pina -va caure d'un terrat d'uns tres metres d'altura- En Ramón Mendoza Roca a l'edat de 46 anys. Encara que no fos pinero, en Ramón havia arrelat a Pina i feia uns 15 anys que venia a passar els diumenges i vacances entre noltros. Des d'aquí manifestam el condol i sentiment dels pineros a la seva esposa i fills. En pau descansi!

XESC OLIVER

A partir del pròxim número -no creim que hi hagi cap contratemps- aquesta pàgina estarà dedicada als al.lots de Ses Escoles i ells seran els qui l'ompliran. Aquest mes, aprofitant que fa poc varen veure la representació de La Princesa Embruixada, els dedicam aquesta plana. El seu autor, Miquel Rayó i Ferrer, ha guanyat nombrosos premis, entre ells el de narració de Castellitx l'any 74, el de Sa Pobla, el "Llorenç Riber" de Campanet, el "Guillem Cifre de Colonya" de Pollença i és autor del llibre "Aucells esquius".

RECORDEM LA PRÍNCESA EMBRUIXADA.

Això era i no era... Després de redolar segles i segles en les boques dels homes i dones del nostre poble, la vella fórmula conserva encara --¿com és possible?-- la seva estranya virtut. És, només, un enfilall de paraules, de sons; però, contenen un poder que supera la prova del temps. Elles obren de pintre en ample els finestrans del nostre esperit; mos fan capaços de mirar --i de creure!-- durant una hora tot allò que succeeix a la rondalla. Això era i no era... Sens dubte, són unes paraules màgiques, aquestes.

Sobre el cadafalç heu vist el Rei don Martí, que escainava com un pollastre i que botava sobre un sol peu. Mos ne riguérem i l'escarnírem un poc cruelment. ¿Acàs no s'estufava com un indiot quan deia que: "En tot el món i la bolla no n'hi ha d'altre de Rei que hagi fet tants de quilòmetres sota pal.li com el Rei don Martí"?

Més se'n mereix, idò. Però, l'estimàrem un poc també, perquè era capaç de dir que les mentides dels nins són sempre belles i generoses.

Varem riure i cantar amb la mestra que es rompia les banyes inútilment per fer parlar clar la senyora princesa, la nostra princesa, que una mala fada, incapaç de comprendre el bell goig de la fantasia, havia embruixat amb el malefici d'una pedra de colors llampants. Sabeu que ho era de destravada la llengua d'aquesta mestra!. A veure si sereu capaços de recordar els seus jocs de paraules, i de no embullar-vos la llengua. Jo no hi posaria missions...

I el majordom? ¿Qui sap si en les seves cuïtes i carreretes del Rei als nobles de la Cort i dels nobles de la Cort al Rei no es basa tota l'existència del reialme del Rei don Martí?. A la Cort, els nobles són com sempre de fusta, i estan ben disposats a remugar i a dur-se les mans al cap, i a escandalitzar-se. "Un rei poeta no durà res de bo, majestat", advertia la sereníssima senyora dels Penyals Verds.

El bram de la princesa mos escarrufà un poc quan el sentírem la primera vegada. Després, però, quan ja acabava la representació, per ventura compreníem tot el que volia dir-mos, i després encara l'enyoràvem, com enyoràvem el cap d'ase de la senyora princesa embruixada. Ja se sap que les bruixes no han suportat mai les princeses que tenen les orelles just dues copinyes, els ulls com dues mores d'esbarzer i la cara de porcel.lana fina. I sobretot, allò que mai no han pogut sofrir és que hi hagi persones amb imaginació, capaces de creure que la lluna vol baixar del cel perquè els nins juguin amb ella a fer gols, a banya....

Això també ho creia en Crispí de Santa Eugènia. Recordau com tremolava davant el Rei? Però, després, no vos va sorprendre el seu coratge, la força de la seva cançó, capaç de despenjar la lluna de la fosca...?

La lluna / cerca / riure amb qui juga ... / lluna que plores / pel qui no juga.

El joc, el poder de la imaginació i del llenguatge. Ve't aquí les claus de l'obra *La princesa embruixada* de Gabriel Janer Manila.

En acabar, sé ben cert que tots teníem un bell cap d'ase damunt el coll, i que en arribar a ca-nostre mos engolírem una ambosta de faves ben saboroses...

Això era i no era
la filla d'un rei
que tornà somera.

Miquel Rayó

Noticiari

EMPRESSES MÉS ANTIGUES D'ALGAIDA

Al Palau de Congressos del Poble Espanyol es va celebrar el passat dia 28 un sopar dins els actes d'homenatge a les empreses més antigues de Balears.

Pel que fa al nostre poble, aquestes empreses són:

Ferreria Gelabert: 1.868

Farmàcia Martorell: 1.875

Fusteria Oliver Martorell: 1.895

Forn de Can Tomàs: 1.898

A Pina hi tenim:

Fusteria Bartomeu Mut: 1.880

Fusteria Jordi Oliver Amengual: 1.895

Els actuals titulars d'aquestes empreses assistiren al sopar i cadascun va rebre un diploma: "Per la seva perseverança i en reconeixement als mèrits assolits al llarg del temps".

No cal dir que ens afegim a l'homenatge i desitjam a aquestes empreses una vida encara molt més llarga.

COMUNICAT I CRIDA DEL GRUP "TERRA SECA"

La Companyia de Teatre "Terra Seca" aprofita la revista ES SAIG per fer a sebre que el fet de no representar cap funció no vol dir que estigui morta; sentim molt aquesta manca de representacions durant tot aquest hivern a Algaida, però el motiu no és altre que la falta d'al.lotes o dones que vulguin formar part del conjunt.

En una paraula, desitjam de bon de veres que s'animin i s'acostin al grup per poder representar qualque funció.

PLUGES

L'apotecari Gabriel Martorell ens ha confirmat lo que ja mos temíem: durant aquest mes de gener el seu pluviòmetre no ha recollit ni una gota d'aigua. No és normal això de no caure ni una brusca durant tot el gener. Per altra part, és ben preocupant aquesta sequedat si es prolonga molt de temps. De fet, els sembrats ja se'n ressenten.

NOTICIARI DE L'OBRA CULTURAL

Aquest mes de gener l'Obra Cultural ha hagut de deixar el local social amb motiu d'instal·lar-hi provisionalment les oficines del Banc de Crèdit Balear.

Ens dol profundament haver de deixar aquesta casa que durant prop de deu anys ha estat testimoni de les nostres activitats i de les nostres inquietuds i per on ha passat tanta gent per visitar una exposició, per assistir a una conferència o xerrada o taula rodona, per veure una pel·lícula, per sentir un recital,...

Ja vos comunicarem oportunament el lloc on es celebraran les activitats que seguirem organitzant.

Però com que la gent de l'Obra potser tenguem molts de defectes, però no som desagraïts, consideram una obligació donar públicament les gràcies an en Tomeu Tomàs, en Tomeu des Forn, que durant tant de temps ens ha deixat ocupar el local amb un lloguer simbòlic, d'acord amb les nostres possibilitats.

Tomeu, moltes de gràcies.

ACTIVITATS DEL MES DE FEBRER

Vos recordam que començarem el curset de ball el proper dissabte dia 19.

Dia 27 es farà una excursió i vos prometem que serà curta, bona de fer i molt entretinguda. Animau-vos, que vos ho passareu molt bé.

(Com sempre, posarem cartells anunciadors).

FESTA D'EN CAMES TORTES

Enguany la festa d'en Cames Tortes es celebrarà dia 12 de febrer, DISSABTE, per motius que no fan al cas.

Els dijous llarder, dia 10 a les cinc i mitja de l'horabaixa es penjarà en Cames Tortes a Sa Plaça; tothom que pugui que hi pegui un bot.

El dissabte dia 12 a les sis començarà la festa. Després de passejar i matar en Cames Tortes, acabarem amb un ball de desfressos al Teatre. Tots els que vagin desfressats tendran entrada de franc.

els lectors escriuen.

Senyor Director d'ES SAIG:

Li prec que publiqui aquesta carta a la secció "Els lectors escriuen". Moltes gràcies.

Fa cosa d'un parell de setmanes, un dissabte dematí, després d'una nit de divendres en què hi havia hagut, com de costum, un grapat de sopars, Algaida esdespertà tan calmos com sempre. De sobte, la tranquil·litat es perdé, sorgiren els nervis: qualcú havia embrutat quatre parets amb un spray! No, i n'hi havia una, de pintada, que era d'allò més coenta i punyent; insultant, fins i tot.

El rebombori que aquest fet provocà va esser de pinyol vermell. En voleu, de comentaris i xerrameques! La majoria quasi tots, condemnaven l'acció. Encara més, quatre denúncies, més tard sembla que en retiraren dues, es presentaren a la Guàrdia Civil contra l'autor de la malifeta. Fins aquí, la narració breu d'uns fets prou coneguts per tothom.

Ara, permeteu-me afegir a aquest patrimoni comú unes petites, i ben intencionades, reflexions personals. I que m'agradaria que qualcú les compartís amb mi!

Crec necessari aclarir, en primer lloc, que jo tampoc no aprovo les pintades. Aquestes constitueixen una forma d'agressió, una forma de violència, per què no dir-ho?, amb la qual no estic d'acord. Però, que vos pensau?, trobo que arribar a la denúncia en el jutjat per una cosa així és una mesura totalment desproporcionada amb els fets. Perquè aquests no són altra cosa que una annerotada (en castellà, "gamberrada"), que ben bé podia no haver tengut altres conseqüències que les corresponents disculpes i reparacions de les parets embrutades. Al cap i a la fi, el nostre no és un poble verjo en fets semblants a aquest. ¿Recordau què va passar per les festes de Sant Jaume del 81?... I això no provocà cap denúncia. Afortunadament, perquè fou senyal que conservàvem el seny i el coneixement. ¿Demanam també un poc de seny i coneixement amb la cosa de les pintades? Jo sí que en deman.

Una altra cosa. Deia que les pintades són una forma de violència. Ara, ¿em voleu dir què és això de començar unes obres d'una planta per fabricar asfalt en sòl rústic i sense els corresponents permisos i tràmits legals? Jo també ho qualifico d'una altra forma de violència. I em fa reflexionar que la gent parli més i més malament de la primera, les pintades, que de la segona, la planta asfàltica. Perquè jo crec que aquesta és molt més greu que l'anterior. Diré tan sols dos motius. Un, molt seriós: els afectats són molts. Un altre, no tant: quatre pintades se tapen amb un poc de calç i de pintura. I una planta asfàltica, com se tapa?

Un que no és sord, però que si posen sa planta asfàltica voldria tenir es nas tapat per no haver de respirar fum i brutor.

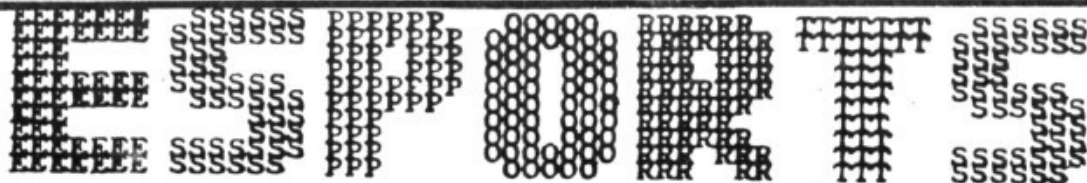
JOSEP PUIGSERVER, PREMIAT

Al darrer número de ES SAIG donàvem compte de la participació d'En Josep Puigserver al Salon d'Automne de Marsella, a França. Es una satisfacció comunicar-vos que l'obra que hi va presentar -Albufera-

ha merescut per part del Jurat calificador "Diploma d'Honor".

Quan redactam aquestes retxes, l'autor es troba a Marsella per recollir el premi.

Repetim la nostra enhorabona.

ESCACS

L'equip A d'escacs d'Algaida ha quedat en segon lloc, darrera el Manacor, a la lliguilla d'ascens a primera categoria, disputada el mes passat.

Aquesta segona posició permet disputar una partida de promoció amb el penúltim classificat de primera, el Tropic de Ciutat. Partit que segons mos deien els integrants de l'equip local creuen poder guanyar sense massa problemes; si és així, la pròxima campanya es veuran ses cares amb els millors "ajedrecistas" de l'illa.

Anim i a primera!

FUTBOL

Amb el partit disputat dins Bunyola ha acabat la primera volta des campionat de Primera Regional, lo que mos convida a fer un balanç de la campanya del C. D. Algaida.

Els darrers resultats han estat:

Olimpic 1-Algaida 1
Algaida 3- Lluçmajor 0
Bunyola 3- Algaida 2

Amb aquests resultats l'equip està classificat en segona posició a tres punts del "Petro Club" (llegiu, Bunyola) i distanciat altres tres punts del tercer classificat, Molinar.

L'Algaida ha aconseguit en 17 partits 38 gols, mentres que tan

sols n'hi han marcat 16; ha estat l'equip menos golejat i el segon màxim realitzador darrera els bunyolins.

Fins aquí els números d'una classificació; en quant a joc realitzat, creim sincerament que se juga bé, molt millor que sa gran majoria d'equips del grup de què formam part; se juga amb moral i ganes, encara que qualque entreno fluixeigi. Se juga amb força física; la joventud incorporada a principis de temporada s'ha integrat perfectament dins s'esquema d'un equip de joves "veterans", qualcun no tan jove, però que a l'hora de posar-hi es call, hi posen call i mig. Amb aquestes perspectives no dubtam del bon paper a final de lliga. De moment, a jugar bé i a anar fent punts com a sa primera part de temporada.

Els juvenils pareix que s'espavilen: de sis punts disputats el mes de gener n'han guanyat quatre i a punt de dur els altres dos. Els resultats varen esser: Algaida, 4- P. Cristo 2
Petra 1- Algaida 0
Vilafranca 0- Algaida 1
Amb aquests resultats s'ha aconseguit posar la moral a punt per començar a pujar posicions a sa classificació. Ja ho hem dit moltes vegades: qualitat i força, n'hi ha. Què falla? Per ventura en prendre "es llis" an es guanyar tot anirà

millor pels nostres juvenets.

En Pep Salem, jugador i capità de l'Algaida.

Els infantils són els que en qüestió de moral i ganes van davant; han demostrat les ganes que tenen de girar sa truita, encara que fins a mitat de lliga no hagin tengut molt bons resultats. A cada partit surten amb volentat de guanyar, malgrat que qualque contrari els contrapassi d'un palm o dos d'estatura; és lo de menos, lo important, lluitar, córrer, donar-ho tot per veure d'encarriar els partits i els resultats.

Els dissabtes horabai-xa els aficionats surten contents de veure s'entrega de tots aquests nins que aspiren a ser bons jugadors i que quan juguen posen tot lo que saben i més. Els resultats darrers han estat: Barracar 8- Algaida 0
Algaida 3-Margaritenc 1
Sant Joan 2- Algaida 0

JOAN TROBAT

UNA XERRADETA... (ve da la plana anterior)

Quan veus que ve tanta gent de fora i ten dónes compte que ve per veure ballar els cossiers, què penses?

Quan veig que ve aquesta gentada esteriorna pens que feim qualque cosa important. I quan hem sortit de Mallorca, per Catalunya, hem entusiasmat a sa gent, i, vulguis no vulguis, això te fa pensar que aquest ball s'ha de mantenir i continuar. Llàstima que no poguem explicar, noltros mateixos, ses arrels, els orígens des cossiers. Sa darrera vegada, a Cornellà, hi havia una gentada, i sa majoria de grups eren balls "regionals" (sense cap sentit pejoratiu): quan sortírem noltros a ballar hi hagué un silenci impressionant, que a jo me va tocar es coret; va durar un grapat de minuts que no sentien una mosca, fins que acabàrem es primer ball.

Feis tants de sopars com diuen?

Pots pensar: no és tant com diu Es Sord; però és una de ses maneres de veure-mos, de xerrar i riure un poc plegats, i això fa que estiguem més units. Pensa que si avisam per fer un assaig, no ve quasi ningú, però si menjam un poc de pa amb oli i olives, ja hi som tots. I, sobretot, es caçadors sopau molt més que es cossiers...

Bé, deixa fer es caçadors, ara. Es moment més agradable i més desagradable que recordis.

Moments desagradables supòs que n'hi ha haguts, però no els record. Sí que me vaig sentir molt incòmode, per exemple, quan anàrem a ballar al polisportiu "Príncipes de España", a Ciutat, a un escenari, i entre grups i públic que no sabia què eren els cossiers. Es més agradable (fixa't que només record sa "segona època", supòs que perque abans era molt jove) va esser es dia que ressuscitàrem: l'oferta des dia de Sant Jaume d'aquell any 1.973 és un record inolvidable.

Per acabar, qualque anècdota.

Fa mal recordar-ne una en concret, perque són molts els moments en què feim broma, quasi sempre. Pensa que quan sortim a ballar, qui més qui manco deixa els problemes a caseva, i tot mos va bé. Quan sortim a fora, encara més. Me va fer gràcia, per dir qualque cosa, que quan va venir el Bisbe, per Sant Honorat, hi hagués qualque cossier que s'empipàs perque havien d'esperar que el Bisbe arribàs per començar a menjar, a s'Ajuntament. Però ja te dic, moments agradables i de riure de gust n'hi ha hagut molts.

Joan Mulet

MOVIMENT DEMOGRAFIC

HAN NASCUT

Mes de DESEMBRE:

dia 31: Mª Magdalena Cifre Perelló de Jaume i Francisca

Mes de GENER:

dia 19: Teresa Fullana Oliver de Lleonard i Maria.

HAN MORT

Joan Oliver Ramis de 75 anys.

Margarida Fiol Antich de 83 anys.

Bel Fiol Juan de 83 anys
Antònia Oliver Capellà de 73 anys.

Gabriel Miralles Amengual de 75 anys.

Miquel Amengual Puigserver de 85 anys.

ES SAIG

Bolletí de l'Obra Cultural
d'ALGAIDA

mensual D.L. P.M. 495-1980.

dirigeixen: Delfí Mulet

Francesc Antich

administra: Llorenç Oliver

fotografia: J. Balaguer

dibuixen: Jaume Falconer

Joan Valent

mecanografia: Mireia Mulet

col.laboren: Andreu Oliver

Pere Mulet

Jaume Balaguer

Antònia Ramis

Joan Trobat

Joan Mulet

Cat. Martorell

Xesc Oliver

Antoni Garau

Domicili: Rei, 1.ALGAIDA

ES SAIG només es responsabilitza de l'EDITORIAL.

Imprimeix Apóstol y Civilizador. PETRA.

una xerradeta amb...

GUIEM "MINDONA"

Així mateix resulta estrany que havent-se fet més d'una vintena d'entrevistes a la nostra revist, no hi hagin sortit els Cossiers. El motiu de dur-los aquí avui, l'excusa, pot esser el fet que per Sant Honorat tornassin a sortir a ballar i a demostrar, una vegada més, que són ells la part més important de les nostres festes patronals. Com sabeu, els cossiers són sis més una dama, un fobioler, un xeremier i un dimoni, a més d'uns quants de "supplements"; això fa que a l'hora de fer sa xerradeta hi hagi el problema de decidir a qui ens hem de dirigir. El motiu d'haver triat en Guiem "Mindona" és que, dels qui ballen ara, és el qui fa més anys que ho fa; i, a més, és el que tenim més a mà, més bo de trobar.

Quants d'anys fa que començares a ballar els Cossiers?

Devia tenir 12 anys, o sigui, que en fa una trentena. Mestre Joan "Tiu" mos n'ensenyava, an es Teatre Principal, dins s'entrada; érem sis o set, però ja no record qui érem.

Els Cossiers, en aquell temps, quins dies sortieu a ballar?

Es dia de sa Revetla sortíem a fer es passacarrers, que durava molt, perquè féiem es quadrat, ballàvem a molts de cantons, a ses creus, davant ses "auctoritats" i, si qualcú mos convidava a beure, també ballàvem. Acabàvem "més de mitja orella junyida".

L'endemà de bon matí, devers les 7, anàvem a recollir ses "joies" (n'hi havia que no s'havien colgat de tota sa nit); llavors ballàvem l'oferta, un parell de balls davant l'església, acompanyàvem s'Ajuntament i tornàvem ballar a s'Ajuntament;... i fins l'any qui ve.

Fèieu sortides a fora poble?

Sí, en fèiem qualcuna a festes de pobles de Mallorca, normalment festes patronals.

I de quan ballàveu en pla comercial, què recordes?

De tot d'una férem una "gira" en pla de propaganda: hotels des Passeig Marítim, també a un parell de per Cala Millor i Cala Ratjada. Devia esser l'any 1.955; i llavors ballàvem tres dies per setmana en es corral des Bar, a sa Plaça, i molt a-

viat passàrem a sa carretera, a Ca'l Dimoni.

Què mos dius de sa "ressurrecció" des cossiers, ara fa devers 10 anys?

Dins l'Obra Cultural d'Algaida es xerrava molt de tornar a treure-los, i a jo me va interessar molt, perquè sempre m'havia agradat ballar-los; amb altres des meu temps tornàrem a partir: mestre Jordi encara va tornar a sonar, i mestre Joan Tiu

i noltros n'ensenyàrem un parell més, i partírem a ballar de bell nou. Ningú mai ha vengut a dir "vull esser cossier", i aquest pot esser un problema. Per sort, es problema més gros que sempre hi havia hagut, es fobioler, sembla que està resolt per molts d'anys; mai n'hi havia hagut més que un o dos (quan en Nofre els va aprendre). Seria molt bo que gent jove els aprengué, noltros els ensenyàrem gustosament.

7'agrada ballar?

Sí, molt.

Teniu es "puesto" gelós?

Sí, francament, sí. Jo pas gust de ballar i veig que tots els altres són com jo, que tenen més ballera que ganes de mirar-s'ho de sa vorera.

(passa a la plana anterior)